

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

De Abbatia Hvivs Monasterii Vacante Per annos 63. & quibusdam gestis
interea monasterij, ordinis, & Alemanianæ.

urn:nbn:de:0128-1-17336

*Epitaphium
Theodori
huius mo-
nachi,*

*Theodori monachi pansant hic membra sepulti,
Qui pietate rigens, simplicitate cluens
Presbyter officio, quod complens ordine certo
Fernebat summi laudibus in Domini,
Prudens & doctus, nulli pietate secundus,
Totum quod didicit, mox alijs retulit,
Vt sibi commissum bene collaudando talentum
Centuplicet iustus atque pius Dominus:
Transit in nonis felici sine Decembris,
Pro quo posse Deum, qui legis hunc titulum.*

M I.

*Imperator
denuo Ro-
manis Cre-
scentem per-
imit.*

Anno Conradi 12. Otto Imperator expeditionem tertio mouens in Italiam cum ingenti exercitu Romanos deuastat, vincit, superatque. Porro Crescentem, qui principatum Rome inuaserat, & multa contra ecclesiam Dei & vicarios Christi mala commiserat, capite truncati fecit. Cumq; Romæ aliquandiu degens remissus cum Romanis ageret, eum contemptui habere coeperunt. Vnde conspiratione facta, militum eius aliquot interfecerunt, ipsumque in palatio fortiter obsiderunt. Qui per industriam Henrici ducis Bauariæ & Hugonis marchionis simulato pacto, vix extractus à Roma discedit, comitante papa: & quia vxor Crescentis, mulier speciosissima, in actus Veneros Imperatori dudum consentiens, spe regnandi cum se relicta Imperatorem abijisse conspiceret, ac doleret, populum ei subordinat venenatum, quo ille hausto in Italia inter remeandum moritur. Pontifices autem & qui cum ipso erant principes, indutum cadauer purpura arte composuerunt super equum ac si viueret, ne forte tumultus in Italia fieret, si mors imperatoris fuisset rescita, educentesq; in testina reliquerunt apud Augustam Vinelicorum, corpus vero in basilica Aquensi sepelierunt.

*Imperator
in Italia
moritur in-
toxicatus.*

*Henricus
secundus fit
Imperator.*

Cui Henricus ex ducibus Bauariæ ortus, sed actu Bambergensis comes, electione principum succedens, Moguntia à Villigiso archiepiscopo regni diadema suscepit. Hic est Henricus huius nominis secundus Imperator, qui in sanctorum catalogum scribi meruit de quo postea dicemus in suo loco, quem hic anticipando signauimus.

M II.

*Conradus
abbas mori-
tur. & va-
cat mona-
sterium an-
ni 63.*

Anno Dominicæ natiuitatis 1002. indictione 15. Conradus abbas decimus huius cœnobij moritur idibus Februarij, quo cum lamentis fratrum in ecclesia sancti Aurelij sepulto, vacauit abbatia Hirsaugensis annis 63. sicuti in sequentibus per ordinem dicemus.

*DE ABBATIA HUIUS MONASTERII VACANTE PER
annos 63. & quibusdam gestis interea monasterij, ordi-
nis, & Alemannie.*

CONRADO venerabili, ne dicam miserabili, abbate huius monasterij decimo, viam vniuersæ carnis ingresso, monachi numero pauci in hoc loco superstites remanuerunt. Inter quos quum essent duo, qui olim in dissensione electionis Euerardo adhererant, & nec nunc quidem ad viam veritatis penitus essent reuersi, maiorem quam eatenus fuerant experti, reliquis tribulationem suscitauerunt. Enimvero quum inter se confulerent super electione noui pastoris, vices suas comes violenter & manu armata interposuit, seque daturum illis abbatem pollicitus, ne ad electionem procederent penitus interdixit.

*Comes ele-
ctionem in-
terdixit fra-
tribus.*

Qui vt monasterium sub specie pietatis paulatim monachis vacuum, & avaritiæ suæ totum quod reliquum erat, potuisset reddere, præposito eis suis ex familiaribus œconomio seculari, qui curam gereret omnium, donec promissus abbas, quem se nunquam daturum sciebat, veniret, ac secundum regulam gubernaret omnia, tum se restitaturum cuncta quæ abstulerat, humilibus verbis in dolo promisit. Reuera enim hoc querebat, quod non longe postea contigit, vt monachis vel mortuis, vel expulsis, ipse ad ius suum vniuersa reuocaret.

*Monachi
expelluntur
ab cœnobio.*

Nam post triennium ferme quadam inter fratres & œconomum orta dissensione, quod non erat difficile in tanta rerum desperatione positis, nactus occasionem tyrannus, omnes præter duos, qui Euerardo dudum adhererant, partesque comitis semper tutati fuerant, de monasterio eiecit.

Erant autem numero 4, vel 5. qui abeuntes inter se prudenti quidem, sed inutili, per-

suasi consilio antequam diuiderentur ab inuicem, abbatem elegerunt: qui tamen ad possessionem monasterij minime peruenire potuit. Dispersi enim in omnem terram, iniurias quas patiebantur cunctis passim reuelabant, sed non erat qui auxilium ferre contra talem tyrannum aut vellet, aut etiam potuisset. Interea dum isti vagantur de monasterio ad monasteriū, seq; vbi vnusquisque poterat exquirere, stabiliret: post aliquot annos etiam duobus illis monachis, qui in coenobio remanere permisi fuerant, mortuis an expulsi non satis mihi constat, clerici seculares inhabitare monasterium iussi sunt.

Ex eo itaque tempore vsque ad comitem Adelbertum, de quo suo loco dicemus, monasterium S. Aurelij monachis vacuum, mansio clericorum & proscribularum meretricum factum est. Interea si quid remansit, quod comes & ceteri fures non rapuerunt, clerici cum suis concubinis & meretricibus ita paulatim consumentes, in nihilum redegerunt, vt nec libris, quorum ingens copia ibi collecta fuerat, per diligentiam veterum monachorum, quos doctissimos superius ostendimus, parcere potuissent. Nam quum illo tempore, quando imprimendi libros scientia nec dum fuit in vsu, volumina cartore venderentur precio, indocti nebulones preciosissimum illum thesaurum bibliothecæ, in paucis annis tam turpiter vendendo & consumendo distraxerunt, vt nec vnum quidem codicem aliquis ponderis & precij reliquissent. Bibliothecam vero Hirsaugientem, tempore illo fuisse preciosam, & multis voluminibus cumulatam, ex eo vel maxime conijcere possumus, quod quum à prima fundatione, per annos ferme 180. multi doctissimi viri per ordinem sibi succedentes, in eodem monasterio floruerint, sicut ex superioribus clarissime patet, non est credendum, eos vel ad tantam peruenisse doctrinam & eruditionem omnium bonarum artium sine libris, vel ad decorem bibliothecæ, quæ maxime diligit omnis eruditus, nihil suo tempore scribendo apposuisse.

Certum ergo manet apud me & absque omni dubitatione firmiter conclusum, viros illos qui mutuo sibi succedentes non solum Hirsaugiam, verum & Germaniam totam sua eruditione illustrabant, maximum & preciosum post se thesaurum librorum in bibliotheca huius monasterij reliquisse: venditis autem clerici omnibus atque distractis precium, non in vsum ecclesiæ, neque ad conseruationem ædificiorum, sed (sicut diximus) cum suis concubinis & meretricibus turpiter consumentes, intra paucos annos coenobium neglecta reformatione parietū & rectorū penitus ruinosum reddiderunt. Super facta sanctæ ecclesiæ altaria pluit, pecora intra mœnia claustrī stabula receperunt, & omnia penitus ad defolationem festinare videbantur. Comes, ista nō solum nō prohibuit, sed etiā vehementer gauisus est fieri, per quæ monasterij nomē & locum breui in nihilum redactum iri, iuxta desiderium suum cernebat.

Nos vero leriem annorum ab hinc vsque ad instaurationem Hirsaugientis coenobij perducturi, quum non habeamus monasterio vacante, cui tempus adscribamus abbatem, in his quæ vel de ordine nostro, vel de gestis in Alemania perstringenda sumpserimus passione vt emur pro actu, vt festinantes ad futurum loci pastorem, diu enim scribere sine ductore tediosum breuissime occurrentia annis monasterio vacanti, etiam per saltus (vt fieri solet) assignemus, quatenus ipsi historia promissa non desit integritas.

Igitur monasterio vacante anno primo Henricus comes Bambergensis (sicut supra diximus) per electionem ad imperium assumptus est. Qui habuit vxorem filiam Sigifridi comitis Palatini Rheni nomine Cunigundem, cum qua propter amorem castitatis, vsq; ad mortē in sancta virginitate permansit. Ille sanctus Imperator episcopatum Bambergensem, in prouincia Moguntina fundauit, cui præfecit Euerardum primum episcopum, eumque à iure & subiectione, quam pontifices debent archiepiscopis suis cum multis alijs priuilegijs concessis & impetratis à summo pontifice exemit. Imperatrix autem sancta Cunegundis de patrimonio suo coenobium monachorum nostri ordinis fundauit in monte iuxta Bambergam, in honorem sancti archangeli Michaelis & omnium spirituum superiorum, quod vsque in hodiernum diem feliciter perseverans Mons monachorum & dicitur & habetur, quod multis prædijs, donarijs & ornamentis cumulauit. Idem Henricus monasterium B. Mariæ semper virginis nostri ordinis in diocesi Argentineni nima vetustate ruinosum reparando fundauit, & fundando reparauit, quod à fluuiolo præterfluente Schuttern dicitur, & prædijs reditibusq; pro monachorum sustentatione necessarijs, copiose satisfecit esse prouisum. Ferunt de hoc monasterio incolæ monachi, quod Otto quidam rex Angliæ tempore beati Gregorij papæ Magni, anno dominicæ natiuitatis 603, Francorū rege Theodorico bellū cum Thodoberto Lorharioq; agente, amore cælestis patriæ incensus, limina visitatit Apostolorum, & inde per Allariam digrediens, hoc

Abbatem aliquot, sed ad monasterium non peruenit.

Clerici seculares monasterium inhabitauerunt.

Bibliotheca dissipatur.

Bibliotheca insigni cœnobij huius.

Clerici concubinis intenti.

Cœnobium desolatur.

Vacantia monasterij auget suspensa.

S. Henricus Imperator cum Cunigunda castitatem obseruauit. Episcopatus Bambergensis fundatur.

Monasteriū montis Monachorum fundatur. Monasteriū Schutteronense instauratur.

Eiusdem monasterij prima fundatio.

Henricij

episcopus
Ostia

am cum in-
ui principa-
ommisserat,
is ageret, e-
quot inter-
ci ducis Ba-
comitante
tori dudum
toleret, po-
m moritur.
tte compo-
mpetatoris
m, corpus

, electione
epit. Hicet
tribi meruit

imus huius
ncti Aurelij
linem dice-

PER

imo, viani
es reman-
do ad huc
am catenas
se consulta
ata interpo-
nitus inter-

uaritæ sine
ous econo-
inquam da-
aturum cū-
rebat, quod
um vniuer-

iffensione,
n tyrannus,
mper curati

inutili, per-
fuit

ipsum cenobium consilio auxilioque cuiusdam sancti Pirminij, ex discipulis B. Mauri abbatis eo tempore pontificis, primitus construxisse, monachos introductos de regula S. Benedicti, necessarijs quoque prouidisse stipendijs.

*Vngari con-
neruntur
ad fidem per
Gislaui re-
gnam.*

Vngari his temporibus ad fidem Christi auctoritate & industria Gislaui, quae fuit soror imperatoris & nupta Vngarorum regi Stephano, cum rege ipso suo conuertuntur. Ipsa enim sancta mulier, instantia sua regem perduxit, vt se & totam gentem baptizari peteret, qui in baptismo Stephanus est vocatus; tantaque deinceps vitam sanctitate ornauit, vt post mortem in numerum sanctorum relatus sit.

M X.

Bruno.

Anno abbatia vacante 6. Bruno ex monacho nostri ordinis archiepiscopus a Præfatis, multis supplicijs afflictus manibusq; ac pedibus abscissis, tandem capitis obruncatione martyrium consummavit.

*Burchardus
Episcopus
Worma-
tensis.*

Circa hæc tempora claruit Burchardus ex monacho Gemblacensis cenobij, siue (vt alijs placet) Bobiensis, episcopus Wormatiensis, vir in diuinis scripturis studiosissimus & secularium literarum non ignarus, Alberti Bobiensis monachi, & postea Gemblacensis abbatis quondam auditor atque discipulus, sicut in superioribus diximus. Qui inter cetera ingenij sui opuscula magnum illud volumen Decretorum in 20. lib. distinctum, quod ex authoris nomine veteres Burchardum appellarunt, ex diuersis in vnum laboriose & satis vtiliter comportauit.

*Meginfri-
dus mona-
chus &
chronogra-
phus.*

Claruit etiam his temporibus Meginfridus monachus Fuldenfis Chronographus, qui velut rosa inter spinas, ita studiosus & doctus inter desides, carnales, ignarosque monasterij sui monachos, clarus emicuit. Is inter cetera ingenij sui opuscula, historiam sui monasterij ab origine diligenter complexus, abbates singulos secundum ordinem temporis sibi ad inuicem succedentes inseruit, & vniuscuiusque gesta breuiter annotauit: eorum quoque cenobiorum quibus vel monachos ex Fuldenfi missos nouit, vel abbates, pari ratione meminit, quorum vel successiones abbatum & memorabilia facta referendo compendiose descripsit. Ex cuius viri laboribus, multa me fateor in hoc opere nostro de Hirsaugiensi historia necessario commiscuisse.

*Inuentio in
asinum ma-
lesicio mu-
tatus.*

Contigit circa hæc tempora Henrici imperatoris mirabile factum. Iuuenis quidam maleficio duarum vetularum in formam asini mutatus est, ita vt omnibus videntibus nus appareret: quod multis impossibile videtur, non intelligentibus quod permissione diuina spiritus malignus oculos hominum mirandis ludificationibus illudere potest. His etiam temporibus, Baldericus episcopus Leodiensis post Norgerum in mediatus, fundauit monasterium S. Iacobi in insula Leodiensi, in quo monachos ordinis nostri posuit.

*Monasterij
sancti Iacobi
Leodiensis
fundatur.*

M X I.

*Erckenbal-
dus.*

Anno abbatia vacante 9. maior ecclesia Bambergensis, Imperatore cum 46. episcopis astante, consecrata est. Et eodem anno Willegisus archiepiscopus Moguntinus obiit. Cui abbas Fuldenfis Erckenbaldus successit, & annis 9. præfuit.

*Ezelinus
Comes Pa-
latinus Rhe-
ni præla-
tus.*

Circa hæc tempora cum Ezelinus comes palatinus Rheni, frater S. Cunigundis imperatricis aduersaretur regi, & per continuos decem annos, & eius magnanimitate firmata ad eius sententiam, sacramentis publica fide ab vniuersis Lotharingijs, omnia regius honor eidem regi negaretur: Rex consultus arbitratus, virum egregium beneficijs placare quam molestijs vllis molestare, amicitiam eius exposcit: quam consecutus, antillam quae est in Rheno S. Suitberti cum omnibus suis appendicijs Duisburg, etiam atq; Salaueld non modica regni sibi subsidia, suisque liberis perpetua hæreditate possidenda laudatur. Duxerat iste comes uxorem nomine Mechthildem, filiam Theophanis imperatricis & sororem Ottonis tertij, ex qua nati sunt ei tres filij & septem filiae. Hermannus qui post Pillegitium fuit archiepiscopus Colonienfis cognomento Nobilis. Euerardus post Popponem archiepiscopus Treuerensis ex proposito videlicet Wormatiensi. Et Ludolphus paterni ducatus successor. Richizam primam filiam Mitecho dux Poloniae duxit uxorem. Adelheidis in Ninella, Theophanem in Essendia, Heluigijs in Nussia, Mathildis in Dillkirchen, atque Willichalda in Monasterio S. Mariæ Colonienfi, in capitulo. Sophia similiter in cenobio S. Mariæ Moguntiae atque Gandesheim sanctimonialibus foemina abbatissa nostri ordinis, eo tempore omnes sunt prælatæ loco regiminis. Iste comes Ezelinus, vir diues & strenuus construxit monasterium monachorum ordinis nostri non longe à Colonia in honorem S. Nicolai archiepiscopi quodam Myrreorum, quod Bruvviert nominatur, quod multis prædijs & ornamentis decorauit, in quo & sepultus est. His etiam tempo-

*Sex comitis
Ezelinif-
liae abbatif-
sa fiunt.*

*Monasterij
Myrreorie-
rensis fun-
datur.*

1111

Op
Hist

temporibus claruit Reinhardus abbas monasterij Senonensis S. Petri apostoli, vir doctus & religiosissimus, qui monasterij sui officinas nimia vetustate ruinosas gloriose instauravit, monachosq; in regulari tramite instruens, ad pristinae conuersationis feruore reduxit. Scholam etiam monachorum publicam tenuit, & monachos suos in omnibus literis & scientijs tam secularibus quam diuinis, ad plenum erudiuit.

Reinhardus Senonensis doctissimus

M X I I.

Anno Domini 1012, qui fuit abbatia vacante annus decimus, cum Rupertus presbyter ecclesiam S. Magni martyris in Saxonia primam in nocte natiuitatis Domini missam inchoasset, quidam Otbertus laicus cum alijs viris 15. & foeminis tribus choream duceus in coemiterio, secularibusque perstrepsens cantilenis celebrantem no mediocriter distractum fecit. Quibus cum sacerdos maderet per adituum, vt tacentes ab huiusmodi leuitatibus in nocte tam sancta desisterent: illique praecipienti non obtemperarent, commotus ille stans ad altare sacrosanctum dixit: Faciat omnipotens Deus, vt per annum totum sic saluantes manere vos oporteat. Mirabile dictu, quia imprecantis vocem sequutus est ilico effectus ita per totius anni spatium saltabat sine intermissione die ac nocte, no edebat, neq; bibebat, abiq; somno manebant, no pluuia super eos cecidit, non frigus, non calor eos, neq; lassitudo affecit. Nulli quantumlibet interrogati quicquam loquebantur, vestimenta & calceamenta non sunt attrita. Et primo quidem vsque ad genua, deinde vsque ad foemora terra sub pedibus conculcata videbantur immersi. Filius quoque ipsius sacerdotis cum

Hominet per integrum annum saltantibus. Imprecatio sacerdotis Rupereti.

10 sororem suam arripio brachio de medio saltantium vellet cum violentia educere, brachium eius de corpore auulsit: illa autem quasi nihil passa nec doluit, nec emisit vocem, nec vna quidem gutta sanguinis destillauit, sed choream continuauit cum reliquis inceptam. Anno tandem euoluto S. Heribertus archiepiscopus Colonienfis ad coemiterium venit, & saltantes a maledicto abtulit, introductosque in ecclesiam Domino reconciliauit. E quibus foemina mox obierunt, virorum quidam in breui, qui etiam miraculis post mortem claruisse feruntur, quippe qui duram satis poenitentiam egerunt. Reliqui vero quibus vinere diutius licuit, tremore membrorum quid passi fuerint, ostederunt.

Mirabile factum in puella.

S. Heribertus ubi saltantes maledictos apana.

Cum circa haec tempora monachi Fuldensis cenobij propter deformatissimam vitam in derisum omni populo venissent, sapiusque a S. Imperatore moniti prauos mores emendare contemnerent, cum sciret eos nimia diuitiaru abundanti factos contumaces, multa bona & possessiones auferri ab eis praecipit, & alijs monasterijs distribuit.

Monasterij Fuldensis spoliantur propter monachos.

M X I I I.

Anno 12. abbatia Hirsaugiensis vacante, nubes magna in Flandria subito cecidit, & multa millia hominum submersit. Multa quoque & horrenda signa in caelo eodem anno apparuerunt, & sequuta est mortalitas hominum magna.

Nubes cadens multa hominum millia submersit.

M X X.

Anno vero 18. qui fuit dominicae natiuitatis 1020. Sanctus Heribertus, archiepiscopus Colonienfis moritur, & in monasterio Tunitensi, quod ipse fundauit, sepelitur. Cui successit Pilligrinus annis fere 15.

S. Heribertus moritur. Pilligrinus.

40 Eodem anno moritur Erckenbaldus archiepiscopus Moguntinensis, cui Aribo successit, vir doctus & multum venerabilis, qui inter caetera ingenij sui opuscula super 15. Psalmos graduum, non contemnendum opusculum edidit.

Erckenbaldus. Aribo archiepiscopus Moguntinus.

His temporibus claruerunt multi excellentissimi viri in ordine nostro, scientia & sanctitate insignes.

Berno abbas Augiensis, cenobij Constantiensis dioecesis, vir in diuinis scripturis studiosus & eruditus, atque in secularibus literis egregie doctus, philosophus, rhetor & musicus insignis, qui scripsit ad Pilligrinum archiepiscopum Coloniensem in signo volumine de musica: ad Moguntinum quoque archiepiscopum Aribonem de aduentu Domini, de officio missae, de ieiunio quatuor temporum, & alia multa, de quibus inter scriptores mentionem fecimus. Guido quoque Aretinus monachus cenobij de cruce S. Leufridi, vir vnecunq; doctissimus, & musicorum princeps insignis, qui de musica pulchrum conscripsit opusculum, per cuius regulas disciplina cantus ad faciliorem modum redacta est. De ceteris eius opusculis, alibi latiore industria scripsimus.

Berno abbas Augiensis.

Guido Aretinus monachus & musicus insignis.

Euerbinus quoque abbas monasterij Doleiensis, quod in dioecesi Treuerensi sub honore S. Mauricij, & sociorum eius constructum, a Spanhemensi cenobio meo nouem ferme Teuthonicis miliaribus distat, in finibus Lotharingiae, iisdem claruit temporibus: vir tam in diuinis scripturis quam in secularibus literis eruditissimus, qui scripsit vitam S. Simconis monachi Treuerensis, de quo postea dictum sumus ad Popponem eiusdem ciuitatis

Euerbinus in Theologia Treuerensium doctissimus.

Reinhardus

Heribertus

is B. Mauri de regula S. quae fuit sortuntur. I. papizariet. dicitate coe. opus a Prof. in ditione. enobij, sine diofissimus Gemblacen. Qui inter ditionem, um laborio. onographis. rosque mo. storiam su. dincem tem. notauit: eo. vel abbas, facta inuic. oc opere. enis quidam dentibus al. permisione re potest. His diatus, fun. nis nocti po. m 46. episc. ntinus obiit. nigundis. 40. imitate sue. ingijs, omis. m beneficijs. secutus. in. tiam atq; Sa. ssidenda lae. imperatris. natus qui post. dus post Pop. Et Ludolphus. luxit vxorem. hildis in Dis. o. Sophia. bus foemina. te comes Eze. nostri no. od Bravyter. est. His etiam tempo.

archiepiscopum. Scripsit etiam gesta eiusdem Popponis. De ieiunio, elemosyna & penitentia quoque nonnulla synthemata. Scholam in theologia monachorum publicam tenuit, & alia multa nobis incognita scripsit.

*S. Elphegus
episcopus
& martyr.*

Claruit etiam circa hæc tempora in Anglia S. Elphegus ex abbate monasterij ordinis nostri quod Balneum dicitur, primum episcopus Vintoniensis, postea Cantuariensis archiepiscopus, vir doctus atq; sanctissimus, qui post multos labores pro Christi amore habitos martyrio coronatus est, cuius festum colitur 13. calend. Maij.

*S. Simeon
monachus
Treuerensis.*

Hieriam diebus claruit in ciuitate Treuerensi S. Simeon monachus montis Sinaï, natione Græcus, quem Poppo archiepiscopus Treuerensis rediens ex partibus transmarinis secum adducens, pro Christi amore in præfata ciuitate quadam, in turri, eremiticam ducentem vitam inelust. Fuit enim vir multarum virtutum, & qui multa sustinuerit à demonibus & malis hominibus. Mortuus autem statim in sanctorum catalogum relatus est, & infinitis miraculis coruscare cepit. Eius vitam Euerbinus abbas de Dolcia, de quo iam diximus, luculento sermone descripsit. Huius sanctissimi viri Simeonis tria folia Psalterij Græci penes me habeo, quæ propter eius meritum tãti facio, ac si thesaurum preciosum auri argentiq; possiderem. Eius festum calendis Iunij agitur.

Gerardus.

Claruit etiam circa hæc tempora S. Gerardus, ex monacho nostri ordinis episcopus Morisenus in Vngaria, qui posteaquam verbum Dei gentibus longo tempore prædicasset, ab impijs & paganis grauissimis supplicijs affectus, martyrium pro fide nostra passus est.

*S. Wilhelmus
abbas
Diuionensis.*

Sanctus quoque Wilhelmus abbas Diuionensis nostri ordinis, hæc ipsa claruit ætate. Vir doctus & vitæ sanctissimæ, maximo seruens zelo regularis disciplinæ, qui in vitæ post mortem multis miraculis claruisse perhibetur.

*S. Poppo
abbas
Strabulensis.*

Sanctus etiam Poppo abbas monasterij Strabulensis nostri ordinis, doctrina & cõuerfatione his temporibus clarus habetur in diocesi Leodiensi & per totam Galliam, prædicatione quoque multorum miraculorũ in signis, qui monasticam disciplinam suo tempore pene collapsam magnifice restaurauit. Eius festum agitur 8. cal. Februarij.

*Richardus
ex abbate
Viridunensi
canonizatus.
Meginfridus.*

Richardus quoq; abbas Viridunensis, cœnobij eiusdẽ ordinis nostri clarus his temporibus habetur, cuius vita sanctissima multis virtutibus insignis fuit, qui doctrina & religione sua multos ad emendationis vitæ semitam reduxit.

Brando.

Claruit his etiam temporibus Meginfridus, ex monacho cœnobij S. Burchardi iuxta Herbipolim ordinis nostri Magdeburgensis ecclesiæ 6. archiepiscopus, per S. Henricum constitutus, vir doctus & multum religiosus, qui præfuit ecclesiæ præfatae annis 27.

Brando.

Circa hæc tempora claruit etiam Brando, ex abbate monasterij Fuldenfis decimus episcopus Haluerstatensis, vir prudens & reuerendus, qui duo collegia canonicorum fundauit: S. videlicet Iohannis Baptistæ in ciuitate Halberstatensi, & sancti Bonifacij Bosluen.

S. Gothardus.

Sanctus etiam Gothardus episcopus Hildenshemensis magna sanctitate clarus, circa hæc tempora in Saxonia habetur. Hic primo fuit monachus Fuldenfis, postea abbas in Altha nostri ordinis in Bauaria, ac postremo 14. episcopus præfatae Hildenshemensis ecclesiæ, cui præfuit annis 16. Construxit autem cœnobium nostri ordinis iuxta ciuitatẽ Hildenshemensem, in honorẽ S. Bartholomæi Apostoli, quod ex suo nomine ad S. Gothardum nostris temporibus appellatur, quoniam in eo sepultus est.

*Monasteriũ
S. Gothardi
in Hildenshemensi
sua datur.
Poppo archiepiscopus
Treuerensis.*

His diebus Poppo filius Ludolphi ducis Austriae, archiepiscopus Treuerensis, de quo prædiximus, qui S. monachum Simeonem, à monasterio B. Mariæ in Bethlechem, Treuerim secum abduxit, clarus valde habetur, qui Danos ad fidem Christi dicitur conuertisse, quemadmodum in gestis Treuerorum habetur, & à Benedicto papa canonisationem eiusdem S. Simeonis propter miraculorum prædicationem maximam impetrauit, & ecclesiæ sibi à Deo commissæ annis 41. gloriose præfuit. obiit autem anno Domini 1057. indictione 10. 6. calend. Iulias.

*Concilium
celebratur
in monasterio
S. Selgenstadt.*

Anno Domini 1021. indictione 6. abbatia Hirsaugiensi vacante, anno 21. Aribo Moguntinus archiepiscopus, idibus Augusti synodum episcoporum & abbatum celebravit in monasterio sanctorum Marcellini & Petri in Selgenstadt, pro pace cleri & vtilitate ecclesiastica, vbi multa summa prouidentia fuerunt constituta. In hac synodo sancta, sicut ex gestis ipsius legimus, fuerunt præfentes Burchardus episcopus Wormaciensis, de quo supra dictũ est, Wernharius Argentinensis episcopus, Bruno Augustensis episcopus, qui fuit frater S. Henrici imperatoris, Euerhardus episcopus Bambergensis, Meginhardus episcopus

MXXIII.

pus Herbipolensis, necnon & Richardus abbas Fuldensis, Arnoldus abbas Hirsfeldensis, Reginboldus S. Nazarij Laurishemensis abbas, Hericho abbas Treuirensis, abbas S. Maximi, Euerbin⁹ abbas Doleianus, Henricus abbas S. Burchardi Herbipolensis, Sizio abbas de Schluchtera, Gerbertus abbas S. Albani, Adelbertus abbas de Clingenmunster, & Rudolphus abbas de Blidenstadt, viri ordinis nostri, moribus eruditione insignes,

M X X I I I I.

Anno vacante abbacia 22. indictione 5. Henricus Imperator secundus, 3. iduum Iulij moritur, & in maiori ecclesia Bambergensi, quam ipse fundauerat, sepelitur. Henrico autem mortuo, principes Electores Conradum huius nominis secundum, ad imperium elegerunt, genere Francum, virum bonum & strenuum. Vxorem duxerat Gisela relicta Bruno nis Saxonum ducis, ex qua genuit Henricum filium, qui post eum imperauit, & Cunigundem filiam, quae in Lymphurgensi monasterio iacet, sepulta. Iste Imperator Conradus secundus construxit praefatum monasterium Lymphurgense ordinis nostri in dioecesi Spirenensis, quod praedictis ornamentis, priuilegijs & libertatibus multis decorauit. Ferunt, antea castrum in eodem loco fuisse constructum, & per ipsum in monasterium monachorum esse commutatam.

S. Henricus Imperator obiit. Conradus secundus Imperator sic.

Monasterium Lymphurgense per fundatur.

M X X X I.

Anno Domini 1037. qui fuit monasterio vacante 29. archiepiscopus Moguntinus Arnobius moritur, cui S. Bardo abbas Hirsfeldensis nostri ordinis succedens 20. annis ecclesiae Moguntinae praefuit, qui fuit vir doctus & sanctissima conuersationis, atque post mortem sanctorum catalago insertus est.

Bardo ex abbate sic. episcopus Moguntinus.

Thietagus.

Obijt autem anno Domini 1037. indictione 4. 4. iduum Iunij. Circa haec tempora claudit Thietagus ex monacho Corbeienfis cenobij in Saxonia ordinis nostri archiepiscopus Pragenfis post Gaudentium, vir tam in diuinis scripturis quam in secularibus literis egregie doctus, & non minus vitae merito quam eruditione scripturarum venerabilis.

M X X X V.

Anno domini 1035. qui fuit vacante monasterio Hirsfeldensi, annus 33. obiit Pilegrinus archiepiscopus Colonienfis, cui successit Hermannus filius Ezelimi comitis palatini Rheni, de quo supra diximus.

Hermannus.

Eodem anno Rudolphus abbas Hirsfeldensis nostri ordinis factus est episcopus Paderbornensis, vir doctus & morum integritate venerabilis.

Rudolphus.

M X X X V I I.

Anno autem monasterio vacante 35. moritur S. Cunigundis, quodam imperatrix, quae S. Henrico Imperatore mortuo, pro amore omnipotentis Dei mundum contempserat, & in monasterio Confugienfi sanctae conuersationis habitum suscipiens, cum sanctis virginibus Christi monialis, & ipsa virgo, vsque ad mortem permansit. Eodem anno S. Bardo archiepiscopus Moguntinus ecclesiam S. Martini Moguntinensem Conrado Imperatore episcopisq; multis & abbatibus praesentibus dedicauit 4. iduum Nouembris.

S. Cunigundis moritur.

Sanctus etiam Stephanus rex Vngariae hoc ipso anno moritur, cui Henricus filius successit, vir sanctus & Deo dilectus, qui & ipse vna cum patre sanctorum catalago insertus est.

S. Stephanus rex moritur.

Eodem quoque anno S. Simeon monachus & inclusus Treueris moritur, calend. Iunij, de quo iam supra fecimus mentionem, qui tantis mox coruscavit miraculis vt à Benedicto papa 9. Poppone archiepiscopo petente statim post mortem sit canonizatus. Eius vitata (vt antea diximus) Euerbinus abbas Doleienfis pulchro descripsit eloquio.

S. Simeon moritur.

M X X X I X.

Anno 1039. qui fuit monasterio vacante annus 37. indictione 7. pridie nonarum Iunij obiit Conradus Imperator secundus, & in ecclesia Spirensi, quae construxerat, multisque beneficijs donauerat, sepelitur: cui successit electione principum filius eius Henricus huius nominis tertius, & annis 17. post patrem imperauit. Vxorem habuit Guniheldam regis Danorum filiam, qua sine liberis mortua duxit secundam Agnetem filiam Wilhelmi comitis Pictauiensis, ex qua suscepit Henricum huius nominis Imperatorem quartum, qui post eum regnauit: & duas filias Gisela monialem, & Adelheidem, quae fuit abbatissa nostri ordinis in Querelnsburgk.

Conradus.

Henricus.

Moniales filia Imperatoris.

Eodem anno moritur Euerardus primus episcopus Bambergensis, cui successit Suuitgerus, qui postea factus est papa. Regenboldus quoque episcopus Spirensis obiit, cui Sibicho successit.

M X L I I.

Anno monasterio vacante 40. Helias abbas monasteriorum S. Martini & S. Pantaleonis obiit.

Helias.

E

Henricus

era
o r r r a

leonis nostri ordinis in Colonia, natione Scotus, obiit vir doctus & sanctus, qui cum fratribus suis vitam arctam duxerat.

Guimundus.

Claruit his temporibus Guimundus archiepiscopus Auerfanus, ex monacho nostri ordinis, vir tam in diuinis scripturis quā in secularibus literis eruditissimus, qui viuis ingenij sui multa præclara monumenta reliquit. E quibus vulgatum & famosum est illud quod in tres libros diuisum per dialogum edidit cum Rogerio monacho de corpore & sanguine Domini, contra nouos errores Berengarij Andegauensis ecclesie diaconi. Idem quoque Rogerius monachus cœnobij de cruce S. Leufredi nostri ordinis, vir studiosus & doctus & postea monachus S. Pantaleonis in Colonia, scripsit inter alia, gesta Brunonis archiepiscopi Colonienfis fundatoris eiusdem cœnobij, & quædam alia non contemnenda lectionis opuscula. Claruit etiam iisdem temporibus Theodoricus monachus Hirsfeldensis, qui scripsit de vita & laudibus sanctissimi patris nostri Benedicti ad Richardum abbatem Fuldensem quædam opuscula. Sed & alia quædam, quorum titulos in secundo libro virorum illustrium digessimus.

Rogerus monachus doctus.

Theodoricus monachus.

M X L I I I.

Amichadus monachus Fuldensis.

Sequenti anno qui fuit dominicæ natiuitatis 1043. in dictione 11. Amichadus monachus Fuldensis natione Scotus moritur, qui multis annis in eodem cœnobio pro Christi amore fuerat inclusus, vir sanctissimæ vitæ, super cuius sepulchrū noctu lumina visæ sunt, & angelorum Psalmodia diuinitus audita.

S. Clarus monachus Selgenstadenfis.

Floruit etiam circa hæc tempora Clarus monachus cœnobij sanctorum Marcellini & Petri in Selgenstadt Moguntinensis diocesis, nostri ordinis, vir doctus & religiosissime conuersationis, qui in eodem loco pro Dei amore inclusus orationi & contemplationi vacans die ac nocte spiritum prophetiæ consequutus asseritur, cuius festus dies agitatur Ianuarij.

Engluotus archiepiscopus.

Engluotus etiam monachus nostri ordinis in Anglia his temporibus propter sanctitatem vitæ & eruditionem scripturarum clarus habetur, qui postea Cantuarensis ecclesie archiepiscopus factus, magna sanctitate insignis miraculorum attestacione euasit.

M X L I I I I.

Præpositura in Nisiburg fundatur. Monasterium monialium prope Heidelbergam.

Anno Domini millesimo quadragesimo quarto, qui fuit monaster. Hirsaugienfis vacante 42. in dictione 12. Anshelmus abbas monasterij Laurissensis, ordinis nostri præpositus, in honore S. Bartholomei Apostoli fundauit, prope Heidelbergam Wormaciensis diocesis, in qua præpositum & monachos locauit, quæ postea anno Domini 1195. Conradus comes Palatinus Rheni, consentiente Sigehardo abbate Laurissensi in cœnobio monialium eiusdem nostri ordinis commutauit: cui primam abbatissam Cunegundæ præfecit.

M X L V I.

S. Guido moritur. Spira sepelitur.

Anno domini 1046. qui fuit monasterio vacante 44. S. Guido abbas Bobiensis in Italia nostri ordinis ortus, in suburbanis Rauennæ villa casa Marensi, vir sanctissimæ vitæ, qui monachum quendam Martinum nomine à mortuis resuscitauit, & alia multa miracula fecit, pridie calend. Aprilis moritur, anno regiminis sui 48. cuius festum celebratur 4. cal. Maij. Eo namque die sacrum corpus eius per Henricū 4. de Italia translatum est ad ciuitatem Spirensis, & in ecclesia eius nomini consecrata honorifice repositum.

Bruno.

Claruit his temporibus etiā Bruno, ex monacho cœnobij Monichenneburg ordinis nostri in Saxonia episcopus Verdenfis Friderici comitis frater, vir sapiens & eruditus, qui ecclesiam sibi commissam verbo & exemplo strenue gubernauit.

Tres de Papatu contententes deponuntur.

Anno monasterio vacante 44. Henricus Imperator Italiam ingressus tres de papatu contententes, videlicet Benedictum 9. Syluestrum 3. & Gregoriū 6. deposuit, & Suingerū Bambergensem episcopum, verum Christi vicarium substituens Clementem 2. appellauit, à quo coronam Imperij in die natalis Domini suscepit. At Clemens papa nono mense pontificatus sui moritur, & in choro maioris ecclesie Bambergensis sepelitur.

M X L V I I.

Poppo episcopus obiit.

Anno sequente moritur Poppo archiepiscopus Treuerensis, cui Euerardus filius Ezelimi comitis palatini Rheni, de quo supra mentionem fecimus, successit, & ecclesiam Treuerensem strenue rexit.

Heribertus.

Claruit his temporibus Heribertus episcopus Altisiodorensis, vir doctus atque clarissimus, qui post aliquot annos, quibus ecclesie Altisiodorensis strenue præfuit, seculum deserens, monachus nostri ordinis factus est in cœnobio sancti Saluatoris in pago Senonensi, ibique multis postea annis religiosissime viuens bono in Christo fine quieuit.

Hermanus.

His etiam temporibus, floruit in monasterio S. Galli ordinis nostri in Sueuia Hermanus, qui dicebatur Contraustus, monachus vndecunq; doctissimus, Græce, Latine, & Ara-

bice peritus, philosophus, rhetor, astronomus, poeta, musicus, & mathematicus omnium sui temporis celeberrimus, qui multa præclara volumina edidit, quorum mentionem alibi fecimus. Ipse quoque Antiphonam illam de beata virgine Maria, Salve regina misericordiarum composuit. Aliam etiam Alma redemptoris, de eadem sacratissima Dei genitrice ferunt edidisse.

MXLVIII.

Anno domini 1048. monasterio Hirsaug, vacante 46. anno: Bruno episcopus Tulensis destinatione Imperatoris, & electione cardinalium, fit papa vrbis Romæ, dictus Leo nonus, & sedit annis ferme 6. Erat autem filius comitis de Elingen & monachus ordinis nostri, vir doctus & sanctissimus, qui cum Romam pergeret ad capefcendum papatum, audiuit voces angelorum in ære cantantium, dicit Dominus ego cogito cogitationes pacis & non afflictionis. Hic Christum in specie leprosi super lectum suum posuit. Scripsit etiam contra hæreses Græcorum ad Constantinum Imperatorem Constantinopolitanum, Cantus quoque de diuersis sanctis. Huius papæ Leonis instantia monasterium Hirsaug, in staurari ceptum est, sicuti postea dicemus.

*Leo Papa
ix. ordinis
nostri, vir
sanctissimus.*

Claruit etiam his diebus ex monacho nostri ordinis Hunbertus sacrosanctæ ecclesiæ Romanæ cardinalis vir doctissimus, quæ Leo papa secum duxerat Romam, eiusque consilio in agendis quibuslibet rebus, ordinis præcipue vtebatur. De huius viri opusculis in secundo illustrium virorum nostri ordinis libro tractauimus latius.

*Hunbertus
ex monacho
Cardinalis.*

Lampertus monachus nostri ordinis cœnobij S. Laurentij Leodiensis. Ad eum gratiæ Brixienfis episcopi quondam auditor, vir certe in omni scientia magnifice doctus, hæc quoque tempestate ordinis nostri eruditione sua mirifice illustrauit. Scripsit vitam S. Heriberti Colonienfis episcopi, & multa alia, de quibus alibi diximus.

*Lampertus
monachus
Leody.*

ML.

Anno dominicæ natiuitatis 1050. in dictione: sanctus Leo papa 9. ad componendas res & statum ecclesiarum pacemque Gallijs reddendam, Roma egressus cum cardinalibus multis venit in Germaniam. Erat eo tempore comes Adalbertus de Caluue monasterij Hirsaugienfis aduocatus, sed desolationis patronus, qui non solum restituere contempsit, per proanos S. Aurelij impie ablata, verum se iusto omnia possidere titulo arbitrat, nihil minus quam de reparatione monasterij cogitabat. Contigit igitur anno prænotato, qui fuit desolationis monasterij octauus & quadragesimus, supra millesimum vero Domini (sicut diximus) quinquagesimus, quod idem Leo sanctissimus papa comiti præfatorum sanguine iunctus, Roma egressus, Italiaque transmissa per fines Suenorū iter suum versus Moguntiam dirigeret. Quod cum Adalbertus comes præfatus rescisset, auunculum videlicet suum sanctæ Romanæ & vniuersalis ecclesiæ pontificem suas transiturū per terras, obuiam illi properans humillimis cum precibus deuicit, quatenus in hospitium nepotis humilis intrare non despiceret. Papa tum deuotione inuitantis, tum sanguinis ratione permotus, petenti assensit, castellum comitis intrauit, qui per humaniter exceptus, doctrinæ salutaris verbū, vt sui moris erat seminans, mentes hospitium suorum ad amorē celestis patriæ erigere summo opere studebat. Quadam die pontifex recreationis animi causa comitem dextra complexus, de castello non procul ad vicini montis verticem exiuit, ad quem interloquendum. Quam aptus inquit (o fili) locus mihi hic videretur montibus circūscriptus vndique, quem de aquarū copia vtilē & solitudo reddit quietū, in quo seruorū Dei monasterium constructi debeat, qui creatori nostro laudes continuas persoluentes pro salute multorum deuotius exorarent. Cui comes: Est inquit beatissime pater, in vicino ecclesia ab antecessoribus meis in honorem cuiusdam S. Aurelij, cuius & corpus in ea fertur sepultum, olim ad monachorum habitaculum cum reliquis mansionibus necessarijs cōstructa: in qua cum dudum monachi per annos non paucos omnipotenti Deo religiose seruiuisent, postremoque à regulari disciplina misere torpentes, cum nullis admonitionibus maiorum acquiescerent, à progenitoribus meis tanquam scandalum plebis inde proiecti sunt.

*Leo Papa in
Germaniam
venit.*

*Leo Papa
inuiatit ad
comitem A-
dalberto ad
castrum
Caluue.*

*Leo Papa
Comitem
alloquitur.*

*Comite Ser-
ba ad S. Pa-
pam Leonē.*

His sacratissimus pontifex auditus ad locum personaliter accessit, libros qui remanserunt, reuoluit, cupiens historiarum cognoscere veritatem. Erat ibi clericus inter ceteros senex nomine Bertholdus, qui olim in loco viderat monachos Deo famulantes. Is pontifici rem omnem sicut gesta fuerat apernit, & quomodo auis comitis Adalberti cœnobij bonis spoliasset omnibus, expulsisque monachis paucos in locum clericos posuisset.

*S. Papa le-
cum S. Au-
relij perso-
naliter ac-
cedit.*

Quibus cognitis sanctus præsul ingemuit, sed cordis sui dolorem prudenter diffimulans, vbinam corpus diui haberetur Aurelij, ab eodem clerico quaesuit: qui cum diceret se à maioribus suis audiuisset sacras S. Aurelij reliquias, tempore quo Nortmāni vastau-

*Clericus a-
perit histo-
ria verita-
tem S. Leo-
ni.*

Henrij

era
o r i ca

Corpus S. Aurelij quæritur.

runt Galliam, per quemdam abbatem huius loci sub terram fuisse absconditas, & vsq; in eum diem incognitas omnibus permanisise. Sanctus papa accitis operarijs terrâ in diuersis ecclesiæ locis fodere cœpit, & thesaurum absconditū diligenter inquirere, sed posteaquam casso labore diu laborassent artifices & nihil penitus reperissent, cœperunt omnes qui ad-

Cætera subterranea inuenitur.

Tunc sancto in orationibus pontifice prostrato, ipsosque cohortante artifices ne desperent, vnus ex his cæteris in arte sua magis peritus, qui nuper ex dominio Venerorum cum filijs adueniens, multo huic loco suis laboribus impendit bona, industriose percipiens singula loca, tandem ex repercussione malleorum deprehendit terram subter esse cauatâ: ad cuius consiliū, in eodē loco fodere artifices cœperunt, qui tandē non sine magna difficultate humo remota cameram subterraneam inuenerunt pulchre satis formatam, in qua sarcophagus apparuit extrinsecus admodum ornate dispositus,

Corpus S. Aurelij inuenitur sub terra.

Quem cum sanctissimus papa vidisset, magno repletus gaudio præcepit, vt omnes ad orationē genua flecterent, & Deū pro cōfessoris sui desiderata inuentione collaudaret.

Oratione completa sanctus Leo propius accedens, iussit aperiri sepulchrum: quo recluso suauissimus odor exalauit, qui omnes qui ad erant, mira suauitate sui refeceret. Inuenerunt itaq; sanctissimi confessoris Christi Aurelij sacratissima ossa fericijs inuoluta panis, pulchre in formam corporis debito collocata ordine, & ad caput eius tabulâ ex plumbo ista continentem. Corpus S. Aurelij episcopi tempore Arnulphi regis repositum, Hederado abbate 8. calend. sepemb. Cum S. papa hunc titulum coram omnibus legitur: genuit dicens: Væ illis qui locum hunc tanti præsulis sanctificatum, meritis & præsentia desolarūt, & claufo sarcophago, ne reliquiæ sancti quouis modo subtraherentur cum suis ad castellum comitis est reuersus.

Oratio S. Leonis Papa ad Comitē.

Postera die cū S. papa Leo tempus vidisset intentioni suæ cōplendæ oportū, vocatis comite sæpe dicto Adelberto & Wiltrude vxore eius deuotissima femina in præsentia suorum cardinaliū cæteris exclusis dixit ad nepotē: *Hesterno vidimus die, chare nepos, sacras reliquias Christi reliquias honore debito spoliatas, ipsarūq; locū pro amore celestis patriæ omnipotentis Dei & sacre monastice religioni, olim à progenitoribus tuis rite dicatū, multis quoq; annis Petri Desolatos inhabitatū, quæ tui maiores auis genitorū pessima & crudeli auaritia ducti, abbatis possessionibus bonis desolatū fecerunt: & q̄ omni scelere sceleratius est, monachis expulsis officinam sanctarū introductis dissolutissimæ vitæ secularibus clericis in omnium spelunca vitiorum cōmutarunt. Tu quoq; prauis maiorū inherens vestigijs, sicuti probato sumus edocūi testimonio, non solū ea quæ illi sacrilegè polluti à seruorū Dei cœnobio iniustissime abstulerit sine Dei timore possides, sed tuæ salutis penitentiam memor, totū q̄ illi parcēdo reliquisti intactū rapuisti. Deumq; & S. Aureliū, imo cives supernæ patriæ vniersos irritando tibi aduersarios fecisti. Neg. enim parū peccatū estimandū est, q̄ in Deū & sanctos eius cōmittitur, cū apud ipsos etiā homines iniusta rerū usurpatio scelus grauissimū indicetur. Ecce tu vna cum progenitoribus tuis pactū violasti, primūq; tuorū corrupti, imo admodū sanctū testamentū, & quæ illi omnipotenti Deo simplici ac sancta deuotione pro animarū remedio parū obtulerunt. Tu Deū & sanctos eius impia crudelitate & crudeli auaritia succensus, spoliare nō timuisti, facti inimicus & aduersarius, nō modo Dei & sanctorū eius, sed & tibi metipsi generig, tuo hostis declaratus & crudelis antistes, ipsam propaginē ex tuo semine generandam grauissimo scelere monastice quādū sacrilegæ hereditate etiā nesciens polluitur, aut in paucis generationibus deficiens exterminatur, aut in hac vita miserabilis euadet æternis post mortē supplicijs: pro demeritis cruciāda. Tibi autem quæ spes æternæ felicitatis consequenda poterit esse (ō fili mi) cū per iā manifestū scelus & sacrilegū Deū omnipotentē cum omnibus sanctis suis inimicū tibi feceris, hostemq; & aduersariū, periculosam est tibi, penitusq; dammabile, crede nobis, Deū habere contrarium, qui etsi patēter iniurias videatur ferre, in hoc tempore, vindex cum sit iustusq; index, æternis hanc patientiam post mortem supplicijs non debites vindicabit. Nos vero quibus cura salutis tuæ tuorumq; est, non modo ratione pastoralis cunctamur, qua licet immeriti salui omnium sumus debitores ex officio, verum etiā ex sanguinis cognatione, qua*

Comitem sacrilegū arguit.

Inrepatio dura Pontifici in comitem.

Spes vitæ nulla sacrilegū.

Comes fuit filius sororis Papa.

Sancti Papa mandat comiti restitueri monachos.

de autoritate omnipotentis Dei & beatorum Apostolorum eius Petri & Pauli, quorum germine cecis in terris, te monemus & requirimus, atque sub æternæ damnationis interminatione, perque districtū Dei iudiciū te contestamur, ac sub anathemate districtè præcipientes tibi mandamus, quatenus predictū locū, clericis expulsis, quos autoritate Apostolica omni beneficio & residentia in eadem hac loca decernimus priuatos, in pristinum statum reducere cures, monachosque & abbatem secundam regulam diui patris Benedicti, quem admodum à principio ibi fuisse memorantur instituas, easque omnia & singula per tuos progenitores, teque vel alios quoscumque ablata, sine mora restituas: & si quid amplius ad hæc perficienda requiritur, necessariū de tua substantia fideliter & sine ulla contradictione præ-

Trinit

Op Hist

aterna vite amore legaliter impendas. Hac tibi quantocius perficienda una cum coniuge tua nobis dilecta, consummandaque, auctoritate omnipotentis Dei, in remissionem tuorum peccatorum serio iniungimus. Quae si, quod absit, neglexeris, nostrorumque mandatorum contemptor inuentus fueris, indignationem omnipotentis Dei, sanctorumque Petri & Pauli apostolorum & omnium electorum Christi noveris incursum, teque sub anathematis vinculo, auctoritate Apostolica, restrictu diuini examinis iudicio fore obnoxium grauisimis gehene tormentis, cum impijs sine fine puniendum. Hac pontificis oratione copunctus, ad genua eius comes procidit, seq; peccasse grauius cum lachrymis publice confessus, omnia quae iuberetur facturum pro viribus promittit, Veniam commissorum absolutionemque postulans a Pontifice audiuit. Si pecceris ea, quae praecipientibus nobis te facturum promittis, veniam tibi non solum commissorum cum absolutione impendemus, sed etiam premia felicitatis aeternae multimoda in caelo tibi reposita repromittimus.

Monet Comes mori si omnia monasteria reddat.

Comes promittit Papa omnia se facturum.

Leo Papa hinc discrepans, Synodum celebrat.

Quod pontificis de spiciunt hoc Papa facit.

His rite peractis beatissimus papa Leo coeptum continuans iter ad Moguntiam, cum suis tandem peruenit, vbi synodum praesente Imperatore cum 42. episcopis & multis abbatibus & clericis celebravit, & multa pro utilitate ecclesiastica constituit. In hac synodo Sibecho Spirensis episcopus de criminibus quibus accusabatur sacra se communi oratione purgavit. Hinc sanctissimus papa peracta Synodo Aquigrani descendit, ibi Imperatorem expeditionem agentem, contra Baldeuinum comitem Flandriae, quousque verteretur, expectauit. Iste sacratissimus papa Leo 9. multa in Germania bona fecit, ecclesias, capellas, & altaria in diuersis locis absq; numero propria in persona consecrauit, & quod pontificuli plures hodie facere erubescunt, ad quod tamen obligati sunt ratione officij, summus pontifex non obligatus facere non depexit.

M L I.

Anno sequente videlicet Dominicae natiuitatis 1051. qui fuit monasterio vacante 49. Imperator natale Domini Wormaciae celebravit, vbi Leo papa sanctissimus ei valedicens, causisque ecclesiasticis mediocriter compositis Romam reuersus est.

Leo Papa Romam reuertitur.

Eodem anno Imperator Pentecosten celebravit in Padolbronna, vbi S. Bardo archiepiscopus Moguntinus ad missam habito sermone obitum suum instare praedixit, seq; orationibus fidelium commendans eodem mense in Domino quieuit 4. iduum Iunij, cui Luitboldus successit annos 8. menses 4. Hic archiepiscopus Luitpoldus fundauit monasterium nostri ordinis iuxta moenia ciuitatis Moguntiae in monte specioso, in honorem S. Iacobi Apostoli maioris, quod multis praedijs, donis & ornamentis cumulauit, in quo & sepultus est.

S. Bardo archiepiscopus obitum suum praedixit. Et moritur. Monasterium sancti Iacobi Moguntiae fundatur.

M L I I I.

Anno monasterio vacante 52. sanctus papa Leo 9. obiit Romae 3. calend. Maij anno dominicae natiuitatis quarto & quinquagesimo supra millesimum, vir sanctitate & auctoritate multum venerabilis, qui miraculis post mortem claruit. Hunc sancti summique vniuersalis ecclesiae Pontificem inter patronos Hirfaugia duos venerare praecipuos, quomodo ac procurante hodie inter abbatias multas insignior existit, quantumque papa excellit auctoritate simplicem episcopum, tantum tu papa Leone praecipiente instaurata, primum S. Aurelij coenobium hodie superexcellis a Nottingo quondam Vercellensi episcopo constructum. Huic S. Leoni successit Gebhardus Eistetensis Episcopus, qui Victor secundus dictus est, & sedit annis duobus. Hoc ipso anno moritur Sibecho episcopus Spirensis, cui Arnoldus successit.

Leo Papa moritur, patronus memoratus Hieronymus Augustinus.

Eistetensis episcopus, Victor secundus, papa.

M L V.

Anno sequente obiit Hermannus archiepiscopus Colonienfis, cui sanctus Anno successit. Iste sanctus Anno archiepiscopus construxit monasterium nostri ordinis in diocesi Colonienfi, quod vocatur a fluuio preterfluente Segenberg, in signe valde coenobium, quod multis praedijs & possessionibus ad sustentationem monachorum ditauit, in quo & ipse moriens tandem sepultus est.

Monasterium Segenberg fundatur.

Claruit his diebus Aaron abbas monasterij S. Pantaleonis in Colonia nostri ordinis, vir doctus & maximus, regularis disciplinae amator & custos, qui cantum nocturnalem de beato Gregorio Magno a sancto Leone papa nono compositum, has in partes ipso tradente, ex Italia portauit.

Aaron.

Claruit etiam his temporibus Fridericus monachus Cassinensis, deinde abbas ac postremo papa, sicut postea dicemus, frater Gotfridi ducis Lotharingiae, qui cum esset archidiaconus ecclesiae Romanae missus a beato papa Leone Constantinopolim, quum reueris ipsum pontificem reperisset mortuum, contempto seculo monachus in praefato coenobio Cassinensi factus est.

Fridericus Cardinalis fit monachus.

M L V I.

Anno Domini millesimo quinquagesimo sexto, monasterio vacante quinquagesimo quarto anno, Victor papa secundus, egressus de Italia venit in Germaniam, & ab Imperatore apud Goslarium, circa festum natiuitatis beate Mariæ, honorifice, in præsentia multorum Pontificum, abbatum, principum & nobilium susceptus est.

Eodem anno moritur Arnoldus episcopus Spirensis, cui Conradus succedit.

Eodem quoque anno Henricus Imperator tertius, quum sibi mortem adesse cerneret, Henricum in Romani pontificis præsentia, electione principum regem constituit, rebusque (vt potuit) dispositis, obiit tertio nonas Octobris. Sepultus in ecclesia Spirensi, Victor papa secundo cum multis alijs cardinalibus, patriarchis, episcopis & principibus stante, cui successit filius Henricus huius nominis quartus, puer annorum quinque, & imperauit annis quinquaginta, cuius mater Agnes Imperatrix aliquanto tempore prudenter gubernauit imperium. Tandem sanctus Anno Coloniensis archiepiscopus puerum regem consilio principum matri subripit, & imperium cum alijs deputatis rexit, quousque puerum ætas legitima ad regendum per se idoneum fecit.

M L V I I I.

Anno monasterio vacante 36. indictione 11. Victor papa obiit, cui Fredericus abbas monasterij Cassinensis, filius ducis Gothelonis, & frater Gotfridi ducis, de quo supra iam diximus, in pontificatu successit, & Stephanus nonus nomine dictus, præcedit mensibus decem. Hoc ipso quoque anno ciuitas Padelbornensis cum duobus monasterijs, tera scilicet ante palmas, igne miserabiliter cremata est.

Erat eo tempore in monasterio eiusdem ciuitatis, quod hodie dicitur Aptinckonen ordinis nostri monachus quidam Paternus nomine, natione Scorus, qui multis annis pro Christi amore ibidem in clusis vitam duxerat solitariam, orationi, lectioni, meditationique & contemplationi deuote semper intentus, qui hoc ipsum incendium propheticè Spiritus sancti præcognoscens instinctu, longe prius quam fieret prædixit futurum, Deum homines saluari poenitentia placare neglexissent. Cum vero monasterium medium staret in flammis, & cum fratres de inclusorio fractis feris conarentur extrahere, non ut consentire, dicens se dudum diuinæ voluntati commisisse, nequaquam inclusionis sue præpositum mortis metu transgressurum. Adhuc voluebat in ore sermonem cum rapax propians flamma fratres vite propriæ sollicitos quantocius fugere compulit. Paternum vero cum eius cellula consumpsit.

Claruit his temporibus Lampertus monachus cœnobij Hirsfeldensis nostri ordinis, vir studiosus & doctus, qui inter cætera ingenij sui opuscula monasterij sui chronicam breuem quidem, sed non inutilem composuit. Scripsit etiam de rebus imperatorum, pontificum & principum in Alemania gestis pulchrum opus & non iniucundum, quod à temporibus Caroli Magni, qui primus ex Teuthonicis imperauit, incipiens vsque ad annum Domini millesimum septuagesimum septimum, multa rerum memoria referentiam continuauit. Henrici autem Imperatoris quarti latissime, quia contemporaneus eidem fuit, res gestas in eodem volumine descripsit. Ex hoc ipso volumine, nos non parum adiuuati sumus.

Hisdem quoque temporibus claruit Anselmus, monachus Remensis, vir in omnibus literarum scientia eruditus, qui scripsit itinerarium sancti papæ Leonis noni, de quo antea diximus, à Roma in Germaniam & Gallias, in quo gesta eius, in synodis in diuersis locis habitis commemorat, quanta videlicet iustitia & autoritate causas examinauerit ecclesiasticas, quantaque distinctione peccantes corripuerit, & quemadmodum virtus eius cooperata diuina, sicut patuit in Episcopo Frisingensi, qui quum in Synodo contumaciter ageret contra auctoritatem Apostolicam, repente in omnium conspectu obmutuit.

Claruit etiam his diebus Bernardus monachus Cluniacensis nostri ordinis, vir tam in diuinis scripturis quam in secularibus literis egregie doctus, scripsit inter cætera ingenij sui opuscula, iussu Hugonis abbatis Cluniacensis consuetudines & ceremonialia eiusdem monasterij. Petrus quoque Damianus ex monacho nostri ordinis episcopus Hostiensis, & sacrosanctæ ecclesiæ Rom. Cardinalis, his temporibus clarus habetur, vir certe inter doctos sui temporis doctissimus, & non minus sanctitate quam eruditione venerabilis. Qui multa ingenij sui præclara volumina edidit, quorum titulos alibi plene digessimus. Hic amore religionis sanctæ episcopatum suum deseruit, & ad monasterium reuersus est.

Circa hos etiam annos claruit Lampertus de Legia, monachus cœnobij S. Mathie Treuirensis ordinis nostri, vir yndecunque doctissimus, metro exercitatus & prola, qui multorum

Lampertus monachus Treuirensis doctissimus.

Henricus imperator.

Fredericus abbas Cassinensis.

Stephanus nonus.

Paternus monachus.

Lampertus monachus.

Anselmus monachus.

Bernardus monachus.

Petrus Damianus.

Lampertus de Legia.

multorum sanctorum legendas historiasque descripsit, tam prosa quam diuersi generis carmine. De his in secundo libro illustrium virorum ordinis nostri fecimus mentionem. Theodoricus quoque monachus cœnobij S. martyris Albani extra Moguntiam his temporibus inter scriptores clarus habetur, qui cum esset vir doctus, multa scripsit tam metro quam prosa, quorum titulos alibi latius consignauimus.

Theodoricus monachus S. Albani Mogunt.
Lanfrancus.

His temporibus floruit etiam Lanfrancus ex abbate Cadonienſis cœnobij in Anglia ordinis nostri archiepiscopus Cantuariensis, qui cum esset vir in omni scientia seculari & diuina suo tempore omnium eruditorum testimonio doctissimus, & apud Gallos Italosque scholas publicas gloriose rexisset annis non paucis, tandem diuino spiritu motus, omnia contempsit terrena, & in monasterio Beccenſi sanctæ conuersationis habitum suscipiens tanta se humilitate depressit, vt nihil sciens ab omnibus putaretur. Voluit enim vir in seculo magnus, pro Christo in cœnobio videri paruus, & latere in abiectione humilitatis. Vnde cum quadam die fratribus ad mensam residentibus iuxta regulam monasticam legeret, & inter legendum quippiam proferret sicut debuit, Prior qui non multum doctus erat, vocem legentis interrupit, eumque aliter quam debuit legere nesciens præcepit. At seruus Christi Lanfrancus, quod bene pronunciauerat corripens dixit, qualiter scilicet non esse dicendum, & qui humilitatis habitum assumpsit, obedientiam omnibus præceptis & regulis Grammatices humiliter præferbat. Post hæc cum notus in monasterio factus quis esset, eruditionem suam diuinitus non posset abscondere, præcepto sui abbas obtemperans, scholam monachorum publicam in cœnobio tenuit, & multos post se discipulos doctissimos reliquit. Deinde post annos aliquot in abbatem Cadonienſis cœnobij electus est, & postremo Cantuariensis ecclesiæ archiepiscopus constitutus. Scripsit nonnulla præclaræ eruditionis opuscula, quorum alibi fecimus mentionem.

Nota humilitatem doctissimi Lanfranci.

Anno monasterio Hirſaugienſe vacante 57. obiit Lupoldus archiepiscopus Moguntinensis, 7. idus Decembris in monasterio sancti Iacobi, quod ipse construxerat, sepultus: cui successit abbas Fuldenſis nomine Sifridus, nostri ordinis, vir magnificus, doctus & religiosus. Eodem quoque anno moritur sexto calendas Octobris Meginherus abbas monasterij Hirſfeldenſis, vir in diuinis scripturis doctus, & secularium literarum non ignarus, magnarumque in Christo virtutum, & vnicum hac ætate in Theutonicis regionibus reſte ac monastice viuendi exemplar. Is cum Burchardo Halberſtadenſi episcopo, propter decimationes in Saxonia litere annis non paucis habuit: contra cuius improbitatem, cū nec forenses, nec Ecclesiasticæ leges quicquam valerent, & abbate sæpius querimonia in ius relata surdis tributibus fabulam narraſſet, tandem ad tribunal iudicis Iesu Christi protocauit. Quo breui mortuo, episcopus diuina vltione tactus, disruptis visceribus miserabili morte sequutus est: qui tamen priusquam moreretur ciulans & clamans, ad Dei se iudicium per abbatem Hirſfeldenſem dixit esse citatum, iussitque decimas illis reddi ablatas, veniamque à monachis per nuncium postulauit.

Sifridus.
Meginherus abbas Hirſfeldenſis moritur.

Episcopus citatus ad iudicium diuinum, moritur.

Claruit his quoque diebus Ruthardus monachus Corbeienſis cœnobij, qui Meginhero præscripto in abbacia Hirſfeldenſi successit, vir studiosus & doctus, quippe qui multo tempore scholæ monasticæ in Corbeia publice præfuit, & eruditos post se discipulos reliquit. Hic quondam in eodem monasterio Corbeienſi abbas fuerat ordinatus, sed quorundam criminum falso (vt creditur) inſimulatus, abbacia amiſſa, nonnullos per diuerſa monasteria priuatus exegerat annos, tandemque propter eruditionem suam abbas in Hirſfeldia factus est. Scripsit de tranquillitate vitæ pulcherrimum libellum, in quo seipsum multimoda ratione consolatur, dicens mortalem non debere turbari propter quoscunq; euentus rerum transitoriarum, cum omnia sint mortis aduentu terminanda, in breuique mortalibus in hac vita moleſta videntur occurrere. Scripsit & alia nonnulla, quorum in aliis locis titulos iam dudum posuimus.

Ruthardus abbas Hirſfeldenſis doctissimus.

Chronij

era
o r i a